

‘Ik voelde me machteloos en boos’

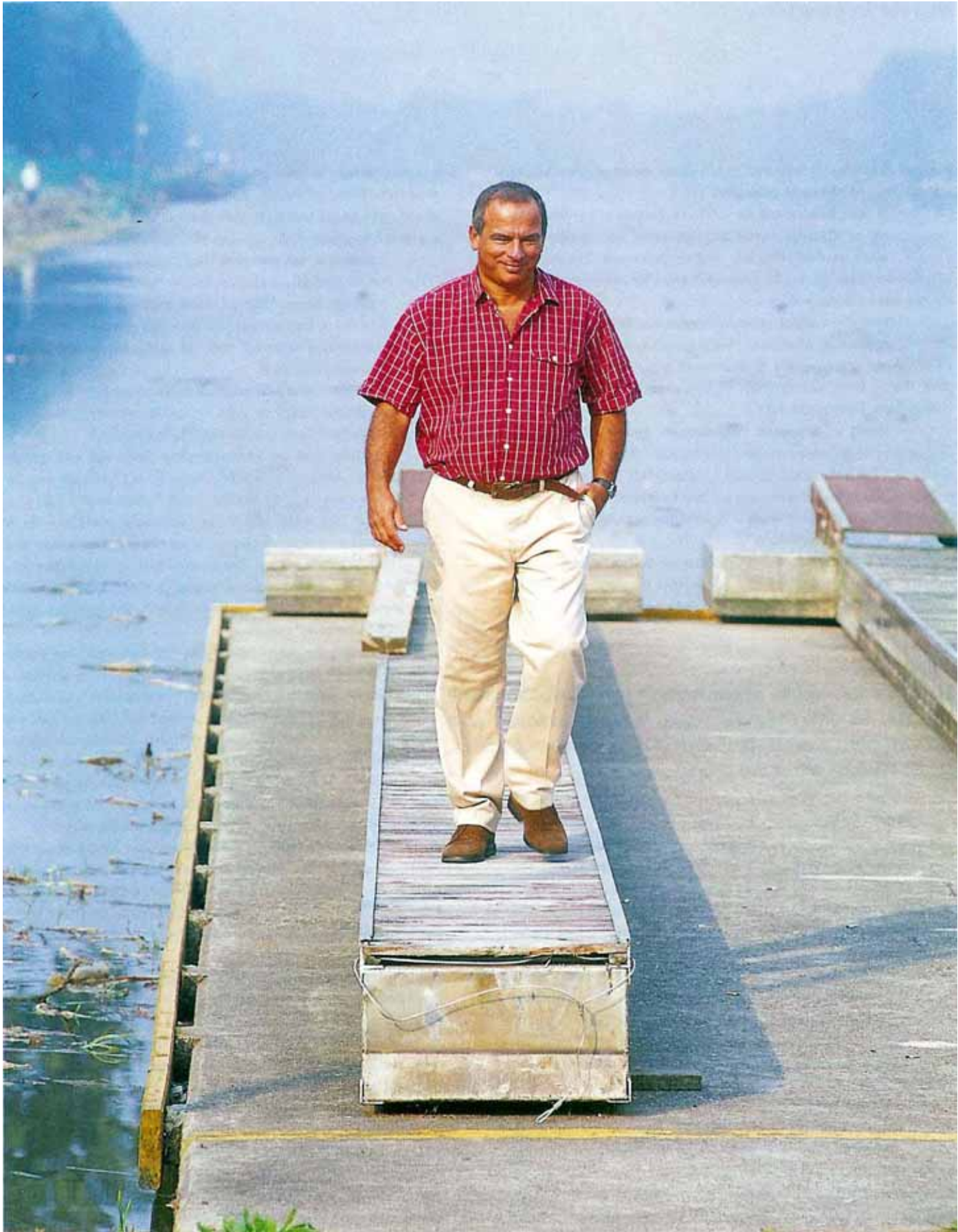
Op 16 augustus verliet hij definitief Newconomy, het bedrijf dat hij zonder succes naar de beurs bracht en dat tot op de dag van vandaag diep in de problemen zit. Toch ziet hij voor zichzelf nog een rol weggelegd in de internet-wereld. Maurice de Hond (53): “Daar ligt mijn expertise.”

DOOR ROBERT VUIJSJE / FOTOGRAFIE: PAUL LEVITTON

Wanneer besloot u internet-tycoon te worden? “Zo heb ik nooit over mezelf gedacht. Ik raakte al vrij vroeg in internet geïnteresseerd, in 1995, en zag direct grote zakelijke mogelijkheden. Begin 1998 werkte ik bij Wegener waar ik drie jaar lang verantwoordelijk was voor internet en IT. Ze konden toen voor vier ton een aandeel van 30 procent in Ilse krijgen, maar dat deden ze niet. Toen dacht ik: als niemand anders het wil, waarom doe ik het zelf niet? Aan het einde van dat jaar startte Newconomy.”

Wat is er misgegaan? “Ik ben altijd erg kansgericht: wanneer ik mogelijkheden zie, wil ik ze grijpen. Midden jaren

negentig waren in Amerika veel nieuwe bedrijven ontstaan rond de introductie van het *world wide web*. Voor dat soort bedrijven, zoals Yahoo, kwam snel en veel geld beschikbaar. Ze kregen een steeds grotere beurswaarde, vooral dankzij het hoge verwachtingspatroon. Bedrijven als America Online, dat Time Warner overnam, of E-bay dat nu tweederde van de waarde van ABN Amro vertegenwoordigt. Vanaf 1998 gingen in Duitsland, Zweden en Engeland dergelijke bedrijven ook naar de beurs. Maar in Nederland was nog steeds amper geld beschikbaar. Eind 1998 ben ik toen zelf begonnen, met Newconomy investeerden we in 1999 in veertien bedrijven. In de tweede helft van 1999 ontstond in Nederland eindelijk de wil om geld in dit soort bedrijven te steken. We werden door banken benaderd om naar de beurs te gaan. In maart 2000 gingen in Nederland voor het eerst drie internetbedrijven richting de beurs, waarvan de tweede WorldOnline was. Wij maakten in april 2000 de beursgang. Kort daarna stortten in Amerika de koersen van internet-bedrijven in. En waar het met de andere ontwikkelingen jaren duurde voor ze Nederland bereikten, was deze klap direct voelbaar. Bij de beursgang spraken we de verwachting uit dat we, evenals in andere landen was gebeurd, na twee jaar winstgevend hoopten te zijn. Omdat de hele markt op

Het Revu Interview

verwachtingswaarde was gebaseerd. Maar de kans dat waar te maken, hebben we nooit gekregen."

U bent bekend als de man van bureau Inter/View, die op tv altijd de verkiezingsuitslagen voorspelde. Viel deze ontwikkeling ook niet te voorzien? "Dit vind ik zó'n flauwe vergelijking. Dat zijn toch twee totaal verschillende soorten ontwikkelingen?"

Het zijn allebei ontwikkelingen die zich in de nabije toekomst afspelen. "Verkiezingsonderzoek is gebaseerd op wat mensen nú denken over een stemming die een paar dagen later plaatsvindt. Deze ontwikkeling viel niet te voorspellen. Door niemand."

Heeft u verkeerde beslissingen genomen? "Vrijwel alle beslissingen waren verkeerd. Ons hele doen en laten was gebaseerd op een verkeerd uitgangspunt. Wij dachten dat we twee jaar de tijd zouden krijgen om het bedrijf zich te laten ontwikkelen; vanuit die gedachte handelden we. Maar die hele premisse is onjuist gebleken."

U investeerde al het geld dat op de beurs was opgehaald meteen, zonder iets achter de hand te houden. "We hebben wel wat achter de hand gehouden, pas na een jaar

'Ik ben echt niet te optimistisch geweest. De mensen die in ons investeerden, wisten precies wat we van plan waren. Dat stond in onze prospectus, en ze wilden allemaal meedoen'

waren we bij de bodem van de kas aangeland. Wat hadden we dan moeten doen? Naar de beurs gaan met de belofte dat we anderhalf jaar lang 150 miljoen vast zouden zetten op de bank? Ik ben echt niet te optimistisch geweest. De mensen die in ons investeerden, wisten precies wat we van plan waren. Dat stond in onze prospectus, en ze wilden allemaal meedoen."

De filosofie van Newconomy was dat in een aantal bedrijven geld werd gestoken, waarna werd gekeken welke bedrijven sterk genoeg waren om te overleven.

Is dat idee niet een tikkeltje darwinistisch? "Nee, dat noem ik risicospreiding. De hele zakenwereld is darwinistisch, in dit geval gebeurt het alleen iets openlijker."

Onder die bedrijven zaten ook Hatchoo, van uw zoon, en Pro Active, van uw vriendin. Was dat een handige zet? "Ik was al betrokken bij die bedrijven voordat Newconomy begon en ik vond het raar om daar ineens uit te stappen. Het waren de betere bedrijven die erbij zaten, dus ik wilde de investeerders de mogelijkheid geven ook daar, tegen kostprijs, een deel van te kopen. Als ik dat niet zou hebben

gedaan, hadden ze later gevraagd waarom ik de beste bedrijven voor mezelf had gehouden. Het was merkwaardig geweest wanneer ik pas in die bedrijven was gestapt nadat ik met Newconomy was begonnen, maar dat was niet de volgorde."

Denkt u dat het met Newconomy nog goed komt? "Daar doe ik geen uitspraken over, dat vind ik niet netjes."

Beetje flauw. "Dat zal best, maar ik hou me aan de regels. Ik ben tot nu toe verantwoordelijk geweest en daar leg ik verantwoording voor af. Voor de toekomst is het huidige bestuur verantwoordelijk."

Hebben internetbedrijven nog toekomst? "Natuurlijk. Internetbedrijven hebben juist de toekomst, want over tien jaar zijn alle bedrijven in feite internetbedrijven."

Alleen met uw internetbedrijf wilde het niet lukken. "Dit vind ik allemaal zó kinderachtig. Ik leg het toch net uit? We hadden pech met de timing. In de zakenwereld heb je te maken met het mode-effect van bepaalde markten. Eerst waren internet-bedrijven *hot*, nu is de trend tegenovergesteld. Dit is niet het moment om het eindoordeel uit te spreken over internetbedrijven. Dat zou hetzelfde zijn als in 1932 het definitieve oordeel vellen over autofabrikanten. De internet-markt bestaat pas zes jaar."

Is dat de enige reden dat het mislukte, het mode-effect? "Het andere probleem is dat in Nederland in de top van de politiek en het bedrijfsleven heel weinig mensen zitten die affiniteit hebben met technologie. We hebben een enorm gebrek aan kennis over wat in het buitenland gebeurt op het gebied van technologie. Wat dat betreft is Nederland op dit moment heel conservatief. Dat is merkwaardig, omdat we door de eeuwen heen altijd erg ondernemend zijn geweest en bij nieuwe handelontwikkelingen direct vooraan stonden."

Hoe beoordeelt u, terugkijkend, uw rol bij Newconomy? "Ik heb leiding gegeven aan een bedrijf dat zich niet zo heeft ontwikkeld als we hadden gedacht en gehoopt. Dat reken ik mezelf aan, ik was verantwoordelijk. Maar dat is het kenmerk van ondernemerschap: het kan lukken en het kan mislukken."

Hoe voelt u zich nu? "Het afgelopen jaar heb ik vijf of zes fases doorlopen. Wat dat betreft lopen diverse gevoelens door elkaar heen. Het grote breekpunt was de schorsing door de raad van commissarissen. Met een soort hakbijl zetten ze me op non-actief. Toen voelde ik me machteloos en boos. Ik zag dat het fout ging, maar kon er niets aan doen. De commissarissen hadden niets achter de hand, geen plan en geen financiers. Alleen een man die van buiten kwam en een oplossing moest zoeken: Scholtes. Hij kwam blijkbaar alleen als hij de baas werd, dus moest ik weg. Terwijl het veel beter was geweest om samen aan de slag te gaan. Na zeven weken zei Scholtes dat hij er ook niet uit kwam, en vertrok weer. Toen stond ik er in mijn eentje voor, terwijl alles wat we hadden opgebouwd, verdwenen

was - alle contacten, het hele netwerk. Dat was de moeilijkste tijd. Ik wist dat het juist mijn grote kracht is om onder moeilijke omstandigheden te werken, maar die kans kreeg ik niet. In maart mocht ik nog even terugkomen en lukte het me vrijwel in m'n eentje om het voortbestaan van het bedrijf tot 2003 te garanderen. Maar ik moest toen ook met bloedend hart toezien hoe bepaalde bedrijven van ons niet meer te redden waren, terwijl ze dat wel hadden verdiend. En nu voel ik me gelaten, berustend. Ik weet dat mijn vertrek onvermijdelijk was."

U heeft in uw leven het nodige meegemaakt. Uw ouders hebben Auschwitz overleefd, uw eerste vrouw is overleden, een pasgeboren kind heeft het niet gehaald. Is het dan makkelijker om een zakelijke mislukking te relativiseren? "Deze zaken zijn van een andere orde. Maar natuurlijk lig ik minder snel wakker van Newconomy. De gezondheid van mijn familie is vele malen belangrijker."

Is Newconomy het eerste waar u aan denkt wanneer u 's ochtends wakker wordt? "Nee hoor, dat ligt achter me."

Wat gaat u nu dan doen? "Ik neem even de ruimte om te kijken wat in de komende maanden op me afkomt."

Wilt u binnen de internet-zakenwereld blijven? "Dat denk ik wel. Daar ligt mijn expertise en ondanks het instorten van de beurs blijft die groeien en bloeien."

Wilt u niet weer iets met politiek doen? "Ik ben nog steeds een zeer geïnteresseerd volger."

Iedereen kan tegenwoordig toch zomaar politicus worden? "Dat is het ergste wat er is."

Hoe beoordeelt u de kansen van Leefbaar Nederland

en Pim Fortuyn bij de verkiezingen van volgend jaar?

"Wanneer ze de krachten bundelen, kunnen ze een behoorlijke impact hebben. Leefbaar Nederland kan die ingedutte politiek best even wakker schudden en de ideeën van Pim Fortuyn zullen veel mensen aanspreken. Voor mij geldt dat overigens ook."

Klinkt dat niet merkwaardig uit een linkse mond als de uwe? "De hele terminologie 'links en rechts' bestaat al twintig jaar niet meer. Het zijn ouderwetse begrippen die niets meer met de werkelijkheid te maken hebben. Bovendien moeten we een onderscheid maken tussen de mens Pim Fortuyn en zijn uitstraling enerzijds en zijn denkbepelden anderzijds. Hij is helemaal niet zo conservatief."

U heeft geen hoge pet op van de Nederlandse politiek? "In Nederland bestaat een cultuur alsof we alles goed voor elkaar hebben, terwijl dat helemaal niet zo is. We hebben met elkaar afgesproken dat het geregeld is, dus dan is het zo. Het zijn allemaal rituele dansen in Den Haag, op niets gebaseerd. Wanneer het een keer misgaat, zoals in Volendam of in Enschede, blijkt dat het toch niet zo goed geregeld was. Maar dat wordt allemaal bedekt door het poldermodel."

Wat is momenteel het grootste politieke probleem? "Gebrek aan toekomstvisie. De UMTS-veiling is daar een goed voorbeeld van. Met UMTS komt een techniek beschikbaar waardoor we goedkoop en snel mobiel kunnen internetten. In plaats van het snel aan te leggen, gaan we een veiling organiseren waarbij de telecombedrijven als het ware 6 miljard gulden belasting vooraf moeten betalen. De gebruikers zullen dat later terug moeten betalen, waardoor het nog jaren duurt voor we het krijgen en het voor de armere huishoudens niet betaalbaar is. Daaruit spreekt zó'n gebrek aan visie. We gaan naar een kennismaatschappij toe en die kennis zal op deze manier niet voor iedereen te verkrijgen zijn. De rijkere kinderen krij-

'Leefbaar Nederland kan de ingedutte politiek best even wakker schudden en de ideeën van Pim Fortuyn zullen veel mensen aanspreken. Voor mij geldt dat overigens ook'

gen gemakkelijker toegang tot internet dan de armere. Dat mag niet gebeuren."

Hoe komt het dat u ieder onderwerp terugredeneert tot internet? "Dat doe ik niet. Internet wordt gewoon bepalend in de moderne maatschappij. De nieuwe kennis staat voor iedereen ter beschikking. Althans voor iedereen die ermee weet om te gaan."

Het is toch niet een eerste levensbehoefte? Eten en

een dak boven je hoofd zijn toch belangrijker dan toegang tot internet? "Als je het zo definieert, is het inderdaad geen eerste levensbehoefte. Maar ICT is de laatste jaren in heel snel tempo een grote rol gaan spelen in ons leven. Wanneer in een gemiddeld bedrijf de computers uitvallen, kunnen alle werknemers naar huis. Wanneer we ineens niet meer kunnen e-mailen of sms'en, zal er grote paniek ontstaan. Terwijl we een paar jaar geleden niet eens wisten dat zulke dingen bestonden. Bovendien is een overheid toch niet uitsluitend verantwoordelijk voor eten en een huis? Ik kom uit een arme familie, ik heb altijd mensen gekend die moesten sappelen. Mijn vader verkocht als 12-jarige fruit op het Waterlooplein. Dit is de vertaalslag die ik maak vanuit mijn linkse, socialistische achtergrond. Alle kinderen moeten dezelfde toekomstmogelijkheden krijgen."

'Nu heb ik iets geprobeerd wat mislukt is. Ik wist van tevoren dat dat risico bestond, zo zit de zakenwereld in elkaar. Maar ik heb niets verkeerd gedaan'

En voor die toekomstmogelijkheden staat internet centraal? "Ik blijf het maar uitleggen, want bijna niemand lijkt het te begrijpen. De hele schoolstructuur moet veranderen. Alles wat we op school vroeger uit ons hoofd moesten leren - dat hoeft niet meer, omdat het zó op te zoeken is. Het onderwijs zal veel meer rondom internet worden ingericht."

Dat gaat een beetje ver. Vroeger was het ook allemaal in boeken op te zoeken, maar dat betekende niet dat leerlingen geen parate kennis hoefden te hebben. "Maar nu kan het veel sneller. Het hele onderwijs gaat uit van de maatstaf van 50-jarigen, terwijl hun ideeën al jaren achterhaald zijn. Er hebben zulke ingrijpende veranderingen plaatsgevonden dat het hele systeem achterhaald is. Het is niet beter of slechter dan vroeger, het is anders. Ik begrijp niet dat jongeren accepteren dat ze nog volgens die ouderwetse maatstaf worden onderwezen; ze hebben er voor hun toekomst weinig aan. Mijn zoon studeerde in 1995 economie, maar hij vond dat hij op de universiteit zijn tijd aan het verdoen was. Daar zat hij met honderden mensen in een collegezaal, terwijl een professor met een krijtje op een bord wat dingen stond uit te leggen. Mijn zoon vond dat hij stilstond in zijn ontwikkeling. Hij wilde liever thuis achter z'n computer aan zijn internet-bedrijf werken. Na drie maanden hield hij op met studeren."

En u vond dat goed? "Ik moedigde het aan. Hij kon

zijn tijd beter besteden. Ik begrijp niet dat andere mensen dat niet zien."

Waarom maakt u zich zo druk over dit soort zaken? "Ik vind het belangrijk dat er goed onderwijs wordt gegeven en dat alle kinderen de mogelijkheid krijgen om daarvan gebruik te maken."

Hoe komt u toch aan al die meningen? U hoeft maar iets te worden gevraagd en u spuit meteen een uitgesproken mening. Bent u altijd zo geweest? "Ik denk gewoon veel na over bepaalde zaken. Als me iets wordt gevraagd, geef ik daar antwoord op."

Wat doet u met al die meningen? "Ik geef eens een lezing, schrijf een boek of geef een interview."

Newcomomy was niet de eerste keer dat u een beoordelingsfout heeft gemaakt. Bij de verkiezingen van 1986 voorspelde u een verkeerde winnaar en voor het millennium riep u iedereen op tot hamsteren. Wat zijn de overeenkomsten? "Die zijn er niet. Ik vind dit weer

z'n flauwe vergelijking. Bij die verkiezingen in 1986 heb ik er bij het CDA inderdaad 5 procent naast gezeten, dat kan een keer gebeuren. Daar staat tegenover dat ik de verkiezingen acht keer vrij goed heb voorspeld. En met het millennium heb ik desgevraagd alleen gezegd: wat is er tegen een beetje hamsteren? De ministerraad had al oefeningen gedaan met een schuilkelder en twintig miljard uitgegeven, dus het leek me logisch dat burgers zich ook enigszins voorbereiden. Ik vond het paternalistisch dat de autoriteiten zichzelf wel voorbereiden, maar tegen de burgers zeiden dat ze zich niet druk hoefden te maken. En dan verwijs ik weer naar Enschede en Volendam."

Uiteindelijk is er niets gebeurd. "Daardoor werd in de media direct weer geroepen: ha ha, kijk die De Hond eens ernaast zitten. Maar dat was mijn punt niet, ik had wel eens willen zien wat er was gebeurd als zich wél problemen hadden voorgedaan. Dan was de overheid ongekend hard aangepakt. Maar dat was niet wat in de media werd opgepakt. Het is allemaal zo gemakkelijk."

Had u zelf ook gehamsterd? "Ik had wat extra dingen in huis gehaald. Maar het water was eind januari op en de batterijen een half jaar later."

U weet altijd hoe het beter moet, maar de belangrijkste zaak waarvoor u het laatste jaar verantwoordelijk was, is mislukt. "Ik heb in het verleden ook genoeg dingen gedaan die wél gelukt zijn. Nu heb ik iets geprobeerd wat mislukt is. Ik wist van tevoren dat dat risico bestond, zo zit de zakenwereld in elkaar. Maar ik heb niets verkeerd gedaan. Ik heb hard gewerkt en de investeerders eerlijk gezegd wat ik ging doen. Nu kan ik nog altijd mezelf in de spiegel aankijken."

Maar vanwaar al die meningen? "Ik uit die niet alleen, maar ik probeer ze ook gestalte te geven. En dat kan mislukken, daar ben ik niet bang voor." ●